

продукції та створює передумови для сталого економічного зростання та підвищення продуктивності підприємства в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський управлінський облік: [підручник для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна [та ін.] ; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: Рута, 2005. 480 с.
2. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87 Документ z0027-00, поточна редакція – Редакція від 03.11.2020, підстава z1020-20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
3. Коба О. В., Миронова Ю. Ю. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління й економічного аналізу. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Випуск 4. С. 99-103.

УДК 336

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ОБОРОТНОСТІ АКТИВІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Любов Згалат-Лозинська,

д-р екон. наук, професор кафедри економічної теорії,
обліку та оподаткування,

Роман Барило,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОПП «Облік і аудит», спеціальність 071 «Облік та оподаткування»

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

Сучасні умови господарювання визначають важливу роль оборотних активів, оскільки вони становлять значну та найбільш динамічну частину активів будь-якого підприємства. Тому, функціонуючи в умовах ринкової економіки, кожне підприємство як суб'єкт господарювання має підтримувати свої оборотні активи на належному рівні, щоб оперативно та ефективно адаптуватися до змін ринкового середовища.

Термін «активи» займає ключове місце в обліковій, фінансовій, управлінській, правовій та інших сферах практичної економічної діяльності будь-якого підприємства. Цю категорію нерідко прирівнюють до таких понять, як «фінансові ресурси», «виробничі засоби» і навіть «капітал» [1].

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», активи - це ресурси, які підприємство контролює внаслідок минулих подій і використання яких очікувано принесе економічні вигоди в майбутньому. Цей стандарт визначає структуру, форму Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей. Баланс являє собою звіт про фінансовий стан підприємства на

певну дату, що містить інформацію про його активи, зобов'язання та власний капітал. Він складається з двох частин: активу, де відображені господарські засоби, і пасиву, де згруповані джерела їх фінансування. Це визначення ґрунтується на принципах міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) [2].

Оборотні кошти є ключовим елементом фінансового забезпечення діяльності будівельного підприємства, оскільки забезпечують безперервність виробничих процесів, своєчасність розрахунків із контрагентами та фінансову стабільність компанії.

В даний час існує досить велика кількість методик і підходів до аналізу стану і використання оборотних активів підприємств. Активи підприємства виступають контрольовані підприємством ресурсами, їх використання призводять до збільшення економічних вигод у майбутньому. Тому, методика оцінки стану активів повинна відповідати поставленій меті та включати відповідні інструменти. Інформаційною базою при проведенні оцінки стану активів підприємства слугують наступні джерела інформації: форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Структурно-логічна схема методики проведення оцінки стану активів підприємства складається:

I етап. Організація проведення оцінки стану активів підприємства:

- формування робочої групи;
- складання технічного завдання та календарного плану робіт.

II етап. Методичне забезпечення оцінки стану активів підприємства:

- вибір і обґрунтування методів оцінки;
- формування системи показників оцінки стану активів.

III етап. Інформаційне забезпечення оцінки стану активів підприємства:

- збір і підготовка інформації;
- побудова моделі оцінки стану активів підприємства.

IV етап. Процес здійснення оцінки стану активів підприємства:

- оцінка основних показників діяльності;
- оцінка стану активів підприємства;
- оцінка джерел формування активів;
- оцінка впливу факторів на активи.

V етап. Верифікація отриманих результатів:

- оцінка точності і достовірності отриманих результатів оцінки.

VI етап. Розробка рекомендацій та заходів щодо напрямів вдосконалення управління станом активів:

- аналіз виявлення «вузьких місць» в процесі управління станом активів;
- визначення шляхів виходу з проблемних ситуацій;
- розробка плану дій.

Для оцінки стану та ефективності використання оборотних активів застосовуються такі методи:

1. Коефіцієнтний аналіз дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства шляхом розрахунку коефіцієнтів ліквідності, оборотності та фінансової незалежності:

- коефіцієнт загальної ліквідності;
- коефіцієнт швидкої ліквідності;
- коефіцієнт оборотності оборотних активів;
- коефіцієнт завантаження оборотних коштів.

2. Динамічний аналіз передбачає оцінку змін оборотних коштів у часі, що дозволяє визначити тенденції та напрями їх використання:

- аналіз абсолютних змін (порівняння показників за різні періоди);
- аналіз відносних змін (темпи зростання, приріст, коефіцієнти динаміки);
- використання трендових моделей для прогнозування змін оборотних коштів;
- графічні методи відображення динаміки оборотних коштів.

3. Структурний аналіз включає визначення питомої ваги окремих елементів оборотних активів у загальній їх структурі:

- визначення загального обсягу оборотних активів;
- розподіл оборотних активів за основними категоріями (кошти на рахунках у банку; каса підприємства; короткострокові фінансові інвестиції (депозити, ліквідні цінні папери);
- дебіторська заборгованість (короткострокова дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги; розрахунки з підрядниками та постачальниками; інші поточні дебітори).
- запаси (будівельні матеріали та сировина; незавершене виробництво; готова продукція та товари; неліквідні та застарілі запаси);
- інші оборотні активи.

4. Факторний аналіз виявляє вплив різних чинників на динаміку оборотних коштів:

- метод ланцюгових підстановок;
- метод абсолютних різниць;
- метод відносних різниць;
- індексний метод;
- інтегральний метод;
- метод пропорційного ділення;
- метод часткової участі;
- логарифмічний метод.

5. Аналіз оборотності оборотних коштів оцінюється тривалість одного обороту активів, що дозволяє визначити швидкість їхнього перетворення в грошову форму та виявити «заморожені» активи:

- визначення загального обсягу оборотних коштів (сума оборотних активів підприємства за фінансовою звітністю; динаміка змін оборотних активів за аналізований період; співвідношення оборотних активів до загальної суми активів);

- основні показники оборотності оборотних коштів (коефіцієнт оборотності оборотних активів; середній період обороту оборотних коштів (в днях); коефіцієнт завантаження оборотних активів);

- аналіз оборотності окремих складових оборотних активів (оборотність дебіторської заборгованості; оборотність запасів; оборотність грошових коштів);

- порівняльний аналіз та виявлення тенденцій (динаміка змін показників оборотності у різні періоди; порівняння показників оборотності з нормативними значеннями та галузевими стандартами; виявлення уповільнення або прискорення оборотності активів);

- визначення факторів, що впливають на оборотність оборотних коштів (внутрішні фактори; зовнішні фактори);

- виявлення проблемних зон «заморожені» активи (наявність надлишкових запасів або неліквідних активів; тривалі затримки у розрахунках із контрагентами; висока частка простроченої дебіторської заборгованості).

На основі аналізу можна сформулювати рекомендації щодо підвищення ефективності використання оборотних коштів, серед яких:

- оптимізація запасів та раціональне управління матеріальними ресурсами;

- скорочення термінів дебіторської заборгованості;

- поліпшення політики управління грошовими потоками;

- оптимізація оборотних активів для підвищення їх ефективності;

- поліпшення кредитної політики підприємства для прискорення обороту дебіторської заборгованості;

- використання сучасних методів управління запасами (Just-in-time, автоматизовані системи обліку);

- підвищення швидкості обігу грошових коштів для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Аналіз оборотності оборотних коштів є важливим інструментом для оцінки фінансової ефективності підприємства та прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ліквідності та прибутковості.

Список використаних джерел:

1. Петруня Н. В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємства. *Економічні інновації*. 2010. Вип. 41. С. 186-194. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/66498>.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. // Матеріали сайту www.ligazakon.ua URL: <http://prou4ot.info/index.php?section=browse&CatID=52>. (Міжнародні стандарти).

3. Брагіна О. С., Романовський В. О. Аналіз стану активів підприємства. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2021. № 5 (57). С. 13-22. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No5/13.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2021.2. DOI: 10.5281/zenodo.6647362.